

Στις 30 Ιανουαρίου γιορτάζουμε τους τρεις μεγάλους ιεράρχες της ορθόδοξης εκκλησίας: τον Ιωάννη το Χρυσόστομο, τον Γρηγόριο το Θεολόγο, το Μέγα Βασίλειο.

Εκτός από τις ιδιαίτερες γιορτές τους, υπάρχει και η σημερινή κοινή γιορτή. Καθιερώθηκε γύρω στα τέλη του 11^{ου} αι., εξαιτίας των έριδων των χριστιανών, που τάσσονταν υπέρ του ενός ή του άλλου ιεράρχη.

Ήδη και πριν την απελευθέρωση του 1821, αλλά κυρίως μετά από αυτήν, η γιορτή αυτή καθιερώθηκε ως γιορτή και των ελληνικών γραμμάτων. Από το 1842 δε από τη Σύγκλητο του Παν/μίου Αθηνών καθιερώθηκε ως εκπαιδευτική γιορτή, επεκτάθηκε δε και στα δημοτικά και γυμνάσια σχολεία, εξαιτίας του γεγονότος ότι οι τρεις αυτοί Πατέρες συνέδεσαν άρρηκτα το χριστιανικό ιδεώδες με το αρχαίο ελληνικό. Οι τρεις Ιεράρχες κατανόησαν ότι οι μεγάλες αλήθειες της ορθόδοξης χριστιανικής πίστης μόνο με την ελληνική γλώσσα μπορούσαν άριστα να διατυπωθούν και με την ελληνική φιλοσοφία να αναπτυχθούν ορθά, γι' αυτό ακούραστα εργάσθηκαν και πέτυχαν να συμβιβάσουν τον Ελληνισμό με τον Χριστιανισμό.

Οι σοφοί αυτοί Ιεράρχες εναρμόνισαν την αγιότητα της ζωής τους και τη σοφία του Θεού με την ελληνική παιδεία, κόσμησαν την Εκκλησία και ανέπτυξαν φιλοσοφικά τις ύψιστες αλήθειες του Χριστιανισμού, μεταδίδοντας στις γενιές των Ελλήνων μέσα από τις συγγραφές τους, τις μορφωτικές και πολιτιστικές αρχές του ελληνισμού μαζί με τις ζωογόνες και σωτήριες εντολές του Ευαγγελίου.

Δίκαια θεωρήθηκε για το ελληνικό έθνος η εορτή των τριών Ιεραρχών, εορτή των ελληνικών Γραμμάτων, γιατί διακρίθηκαν ως εξαιρετικές φυσιογνωμίες αρετής, υψηλού φρονήματος και ιδεώδους, γενικά, χαρακτήρα. Πράγματι, αυτοί οι Ιεράρχες αποτελούν πρότυπο αρετής για τη διαπαιδαγώγηση της σπουδάζουσας νεότητας, δεδομένου ότι ο σκοπός της εκπαίδευσης δεν είναι μόνο η παροχή γνώσεων, αλλά και η διάπλαση του χαρακτήρα, η αγωγή της θέλησης, που επιτυγχάνεται μόνο με παραδείγματα και ηθικά πρότυπα. Εάν ολόκληρη η ζωή των Ιεραρχών αυτών είναι πρότυπο ηθικού βίου, η περίοδος των σπουδών τους είναι μοναδικό υπόδειγμα σπουδαστικής ζωής και επιστημονικής καθαρότητας.

Ο Βασίλειος και ο Γρηγόριος, μετά τις σπουδές τους στην Καισάρεια της Καππαδοκίας συναντήθηκαν στην Αθήνα, αφού προηγουμένως, ο μεν πρώτος σπούδασε στην Κων/πολη φιλοσοφία και ρητορική, ο δε δεύτερος στην Καισάρεια της Παλαιστίνης και στην Αλεξάνδρεια. Στην

Αθήνα σπούδασαν φιλοσοφία, φιλολογία, ρητορική, αστρονομία, γεωμετρία, ιατρική και μουσική. Η αδιάσειστη πίστη, η αγνότητα των ηθών, η πνευματική υπεροχή, η ευγένεια του χαρακτήρα, η ανεξάντλητη επιμέλεια και άλλες αρετές έκαναν τον Βασίλειο και τον Γρηγόριο πρότυπα του πνεύματος, της ηθικής και της γνώσης. Ελάχιστοι από τους Πατέρες είχαν την κλασική μόρφωση του Μ. Βασιλείου. Ελάχιστοι είχαν εμβαθύνει τόσο στην Αγ. Γραφή και έγραψαν τον ελληνικό λόγο με τόση γλαφυρότητα. Συνδύαζε αρμονικά τον πρακτικό νου, τη φιλοσοφική σκέψη και τη θεολογική ακρίβεια. Στα συγγράμματά του ακολουθεί συστηματική μέθοδο και διατηρεί την επίδραση της κλασικής παιδείας.

Ο Αγ. Γρηγόριος ο Θεολόγος έγινε εφάμιλλος στην αρετή και τη σοφία του φίλου και συμφοιτητή του, Βασιλείου. Τα συγγράμματά του είναι μεστά από θεολογική σοφία, οι δε εκκλησιαστικοί του λόγοι διακρίνονται για τις υψηλές ιδέες, τον ωραίο λόγο και, κυρίως, για το μεγαλοπρεπές ύφος, που τον καθιστά ισάξιο ή και υπέρτερο των αρχαίων συγγραφέων. Δίκαια ο Γρηγόριος ονομάστηκε θεολόγος για τη σπάνια πολυμάθειά του στη θεολογία και την έκτακτη ευγλωττία του που κατέπλησσε τους πάντες.

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος μελέτησε τη χριστιανική σοφία, τα δόγματα της Εκκλησίας, τα συγγράμματα των αρχαίων Πατέρων και την ερμηνεία των Γραφών. Ο Ιωάννης έγινε βαθύς γνώστης του Ευαγγελίου και των ανθρωπίνων πραγμάτων, άριστος γνώστης της ανθρώπινης ψυχής, μέγας διδάσκαλος, κορυφαίος ρήτορας, ρήτορας που αποπνέει φλογερή αγάπη και στοργή αλλά και ασυναγώνιστη δύναμη και ζωή. Οι ομιλίες του υπερβαίνουν τις χίλιες, μέγας είναι δε και ο αριθμός των συγγραμμάτων του.

Οι τρεις Ιεράρχες εκπροσωπούν στην ιστορία του πνεύματος, την ιδεώδη σύνθεση της ελληνικής και της χριστιανικής μόρφωσης, η οποία και αποτελεί το ιδανικό της εκπαίδευσης. Η ζωή των Ιεραρχών αυτών είναι εκλεκτό ηθικό πρότυπο για όλους τους ανθρώπους, όλων των εποχών. Η εποχή των σπουδών τους, όμως, αποτελεί μοναδικό υπόδειγμα σπουδαστικής ζωής. Η νεότητα είναι ανάγκη να ατενίζει με θαυμασμό και αποφασιστικότητα προς τη σπουδαστική και επιστημονική ζωή εκείνων των ανδρών, που περιέβαλαν το υγιές και ζωογόνο πνεύμα του Χριστιανισμού με τις αξίες του ελληνισμού με αξιοθαύμαστο τρόπο.

ΣΤΟΥΠΑΚΗ ANNA (ΘΕΟΛΟΓΟΣ)